

FFÚ

VYSOKÁ ŠKOLA
EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA FINANCÍ A ÚČETNICTVÍ

ffu.vse.cz

Evidence skutečných majitelů

Doc. Ing. Jana Skálová, Ph.D.

Právní úprava

- Zákon 37/2021 ze dne 19.1.2021, o evidenci skutečných majitelů (dále ESM zákon)
- Zákon 253/2008 o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestní činnosti a financování terorismu, v aktuálním znění novely 527/2020 Sb. (dále AML zákon)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 z 30.5.2018
- Vyhláška č. 180/2021 o náležitostech formulářů k evidenci skutečných majitelů
- Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník upravující právnické osoby a svěrenské fondy
- Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech
- Zákon č. 304/ 2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěrenských fondů (rejstříkový zákon)

Materiální skutečný majitel

- Podle zákona ESM je skutečným majitelem fyzická osoba, která je koncovým příjemcem nebo osobou s koncovým vlivem.
- Jde o dvě možné charakteristiky, pokud osoba splňuje alespoň jednu je skutečným majitelem, často budou však naplněny obě charakteristiky vedle sebe.
- Zkoumáme - významné příjmy bez protiplnění nebo možnost řídit.
- Jde o možnost mít příjmy nebo uplatňovat rozhodující vliv, ne o reálné vyplacení podílů na zisku nebo na jiných vlastních zdrojích nebo skutečné prosazování vlivu.

Koncový příjemce

- Je osoba, která může mít přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby podstatnou část z celkového majetkového prospěchu tvořeného při činnosti nebo likvidaci právnické osoby a tento prospěch dále nepředává.
- Zásadní hranicí **více než 25% z celkového prospěchu** (podílu na zisku či z jiných vlastních zdrojů).
- Příjemcem prospěchu není zaměstnanec přijímající mzdu (poskytuje za mzdu protiplnění) nebo prodávající (poskytuje za příjem prodávanou věc), nebo věřitel, který inkasuje zpět půjčené peníze.

Osoba s koncovým vlivem

- Osoba s koncovým vlivem může přímo nebo nepřímo uplatňovat rozhodující vliv v právnické osobě nebo na správu právního uspořádání.
- Rozhodující vliv se vymezuje vždy individuálně.
- Obecně je vliv rozhodující, pokud jím lze prosadit své záměry.
- Může se odvíjet od vlastnictví určitého podílu na obchodní korporaci nebo od členství ve statutárním orgánu.
- V případě obchodních korporací lze ztotožnit osobu s koncovým vlivem s ovládající osobou.
- Příklad: Pan Karel Silný je společníkem Gama, s.r.o. s podílem 60 % na základním kapitálu. Karel Silný je skutečným majitelem Gama, s.r.o. z pozice osoby s koncovým vlivem, neboť jeho podíl z něho činí ovládající osobu dle § 75, odst. 2 ZOK. Je také osobou s právem na 60% podílu na zisku, takže je současně koncovým příjemcem.

Přímý nebo nepřímý skutečný majitel

- Skutečný majitel je přímý, pokud mezi ním a evidující osobou není žádný prostředník. Jeho pozice je založena přímo, tzn. je např. společníkem evidující osoby nebo členem jejího orgánu.
- Skutečný majitel je nepřímý, pokud je mezi ním a evidující osobou jeden nebo více prostředkujících článků (osob). Jeho pozice je založena nepřímo, tzn. je např. společníkem společnosti, která je společníkem evidující osoby.

Náhradní skutečný majitel

- O náhradním skutečném majiteli je možno hovořit u obchodních korporací, pokud u nich nebude možno zjistit skutečného majitele v materiálním smyslu (jedná se roztržitěnou vlastnickou strukturu).
- Náhradním skutečným majitelem jsou všechny osoby ve vrcholovém vedení korporace. Pokud tato korporace uplatňuje rozhodující vliv vůči dalším korporacím jsou osoby v jejím vrcholovém vedení také skutečnými majiteli všech v řetězci jí podřízených korporací.

Formální skutečný majitel

- Jako formální skutečné majitele lze označit osoby, které jimi jsou na základě své formální funkce či pozice dle pravidel § 6 zákona o skutečných majitelích. U těchto osob nemusí být přítomny materiální prvky vymezení skutečného majitele (koncový příjemce nebo osoba s koncovým vlivem).
- Formální skuteční majitelé se vyskytují pouze u právních uspořádání a některých formách právnických osob (fundace a ústavy).
- **Příklad:** Skutečnými majiteli svěřenského fondu Omega jsou na základě svých formálních pozic zakladatel fondu panu Cyril Dlouhý, obmyšlená Jiřina Dlouhá, svěřenský správce Jan Novák a členové rady protektorů Karel Novák a Tomáš Dobrý.

Formální skutečný majitel

- **§ 6 zákona o evidenci skutečných majitelů**
- **(1)** Platí, že skutečným majitelem fundace je vždy také každá fyzická osoba,
  - **a)** která je jejím zakladatelem,
  - **b)** která je členem její správní nebo dozorčí rady nebo jejím revizorem nebo osobou v obdobném postavení nebo
  - **c)** v jejíž osobní podpoře spočívá podle zakladatelského právního jednání fundace její účel.
- **(2)** Platí, že skutečným majitelem ústavu nebo obecně prospěšné společnosti je vždy také každá fyzická osoba, která je jejich
  - **a)** zakladatelem nebo
  - **b)** ředitelem nebo členem jeho správní nebo dozorčí rady nebo osobou v obdobném postavení.
- **(3)** Platí, že skutečným majitelem právního uspořádání je vždy také každá fyzická osoba, která je
  - **a)** jeho zakladatelem,
  - **b)** jeho svěřenským správcem,
  - **c)** oprávněná k výkonu dohledu nad správou právního uspořádání a která může jmenovat nebo odvolat svěřenského správce nebo obmyšleného,
  - **d)** jeho obmyšleným nebo
  - **e)** z okruhu osob, v jejichž hlavním zájmu bylo právní uspořádání zřízeno nebo je spravováno, není-li obmyšlený.

Kdo nemá skutečného majitele?

Platí, že skutečného majitele nemají

- **c)** státní příspěvková organizace a příspěvková organizace územního samosprávného celku,
- **d)** školská právnická osoba zřízená státem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí,
- **e)** veřejná výzkumná instituce,
- **f)** právnická osoba zřízená zákonem nebo mezinárodní smlouvou,
- **g)** státní podnik a národní podnik,
- **h)** okresní a regionální komora nebo začleněné společenstvo podle jiného zákona,
- **j)** politická strana a politické hnutí,
- **k)** církve a náboženská společnost a ostatní právnické osoby podle zákona upravujícího církve a náboženské společnosti,
- **m)** honební společenstvo,
- **n)** společenství vlastníků jednotek,
- **o)** právnická osoba, ve které má přímo nebo nepřímo veškeré podíly na prospěchu a hlasovacích právech Česká republika, kraj nebo obec, a
- **p)** obecně prospěšná společnost a ústav, jejichž zakladatelem je Česká republika, kraj nebo obec.

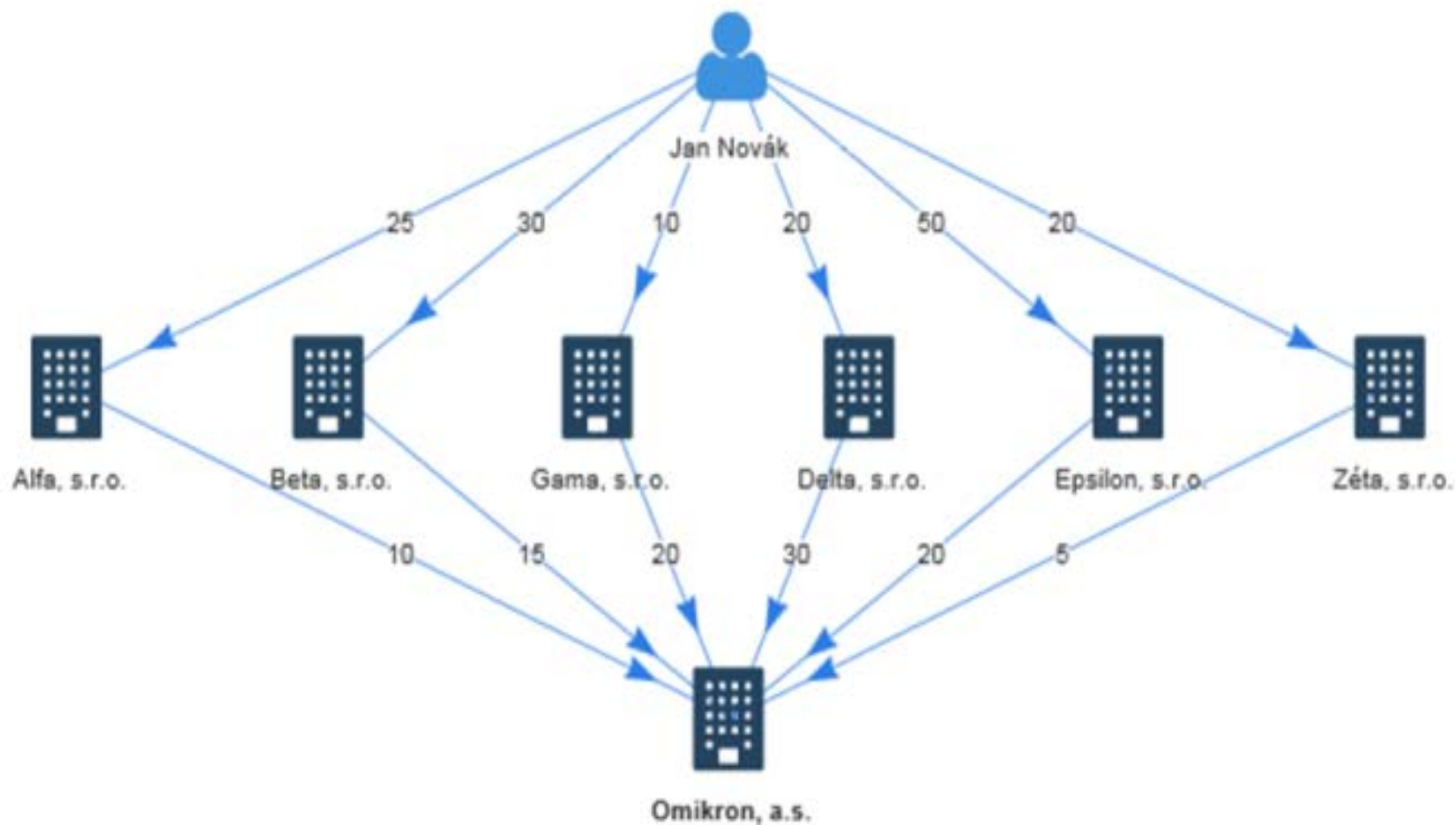
Kdo zjišťuje skutečného majitele?

- Právnícké osoby nebo právní uspořádání
- Právnícké osoby = pro účely zjednodušení výkladu obchodní korporace
- Právní uspořádání = svěřenské fondy
- Ti mají povinnost svého skutečného majitele zjistit, údaje o nich zaznamenat a současně zajistit jejich bezodkladný zápis do evidence skutečných majitelů.
- Mají postavení **evidující osoby**.
- **Osoby povinné dle AML zákona** – zjišťují skutečné majitele při své činnosti (banka, auditor, daňový poradce).

Nepřímé podíly na prospěchu

- Nepřímé podíly na prospěchu se **násobí**
- Vede-li ke koncovému příjemci více samostatných řetězců přinášejících prospěch, pak se podíly z jednotlivých řetězců **sečtou**.

Nepřímé podíly na prospěchu

Výpočet

- Podíly pana Nováka na prospěchu se nejprve násobí, pak sečtou:

$$25\% \times 10\% = 2,5\%$$

$$30\% \times 15\% = 4,5\%$$

$$10\% \times 20\% = 2\%$$

$$20\% \times 30\% = 6\%$$

$$50\% \times 20\% = 10\%$$

$$20\% \times 5\% = 1\%$$

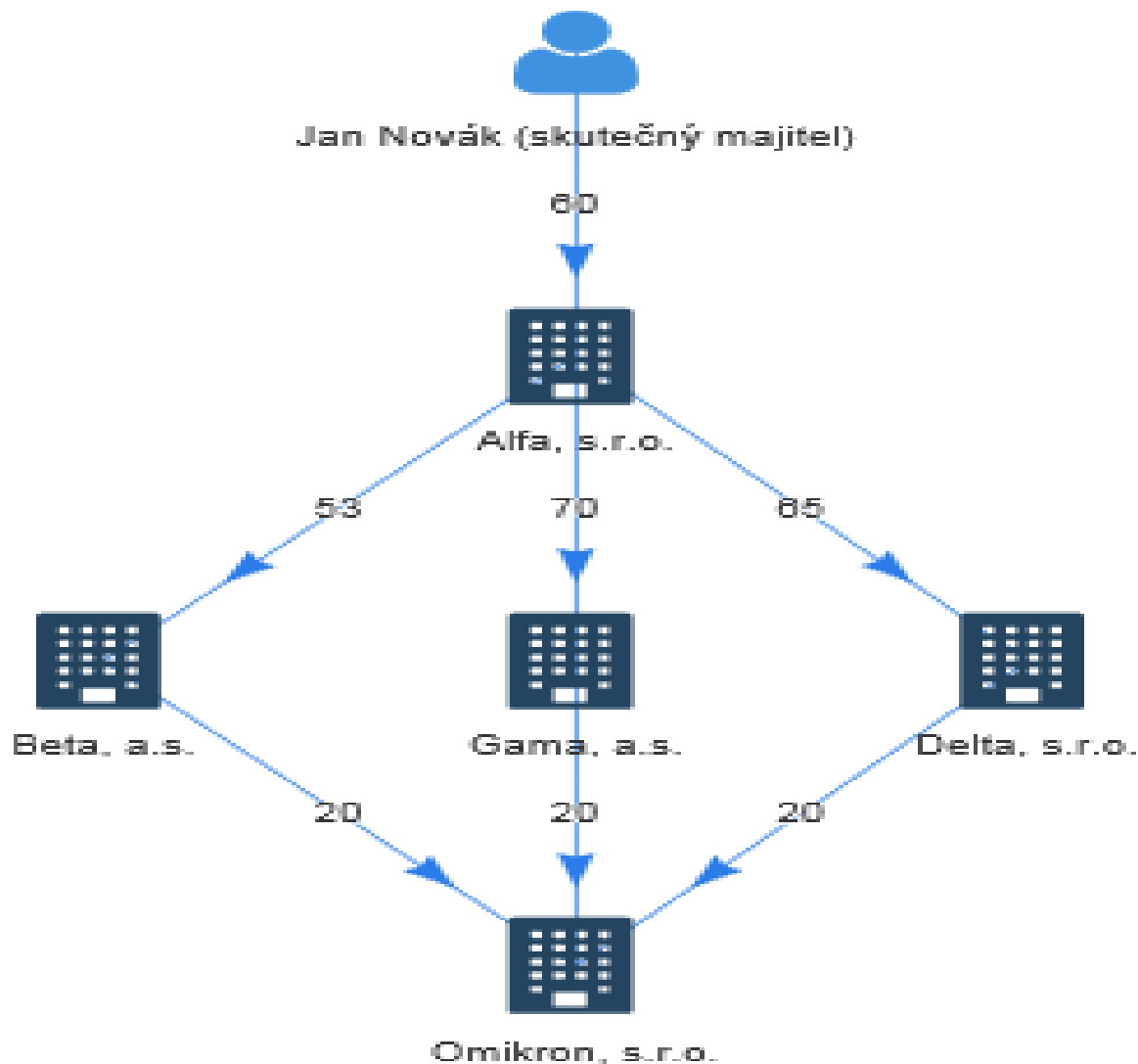
$$2,5 + 4,5 + 2 + 6 + 10 + 1 = 26\%$$

Lze mít za to, že pan Novák je skutečný majitel společnosti Omikron, a.s.

Nepřímý podíl na hlasovacích právech

- V případě nepřímého podílu na hlasovacích právech je potřeba výpočtu – nejprve se násobí a pak sčítá.
- Podíly na hlasovacích právech na sebe v jednom řetězci navázaných osob se násobí, ale vždy se berou buď jako 100% nebo 0%.
- Ovládání nemůže být jen částečné.
- Buďto je nebo není.
- V případě vlivu nelze uvažovat o jeho ředění. Pokud podíl zakládá ovládání, pak se na něho hledí jako na 100%. Naopak podíly nezakládající ovládání se při výpočtu násobí 0.

Nepřímé podíly na hlasovacích právech

Výpočet nepřímých podílů

- Podíl na vlivu (tedy na hlasovacích právech) pana Nováka je součet podílu na vlivu ve třech řetězeních:
  1. řetězení (společnosti Alfa, Beta, Omikron): $100\% \times 100\% \times 20\% = 20\%$.
  2. řetězení (společnosti Alfa, Gama, Omikron): $100\% \times 100\% \times 20\% = 20\%$.
  3. řetězení (společnosti Alfa, Delta, Omikron): $100\% \times 100\% \times 20\% = 20\%$.
- Podíl na vlivu (tedy na hlasovacích právech) pana Nováka na společnosti Omikron, a.s. prostřednictvím jiných společností je 60 %. Pan Novák tedy je osobou s koncovým vlivem a je tedy skutečným majitelem společnosti Omikron, a.s.

Náhradní skutečný majitel

- **§ 5**
- **(1)** Platí, že každá osoba ve vrcholném vedení korporace je jejím skutečným majitelem,
  - **a) nelze-li žádného skutečného majitele určit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po evidující osobě rozumně požadovat, nebo**
  - **b) je-li osobou s koncovým vlivem v korporaci právnická osoba, která nemá skutečného majitele podle § 7.**
- **(2)** Je-li osobou s koncovým vlivem v korporaci právnická osoba, která nemá skutečného majitele podle § 7, a zároveň je koncovým příjemcem korporace jiná osoba, platí, že skutečnými majiteli korporace jsou každá osoba ve vrcholném vedení této korporace a každá fyzická osoba, která je jejím koncovým příjemcem.
- **(3)** Je-li osobou s koncovým vlivem právnická osoba, jejíž skutečný majitel je určen podle odstavce 1 nebo 2, platí, že každá osoba v jejím vrcholném vedení je také skutečným majitelem všech korporací v jí podřízené struktuře vztahů.

Automatický průpis

- Automatický průpis propisuje fyzické osoby vedené ve veřejném rejstříku do evidence skutečných majitelů.
- Zajišťuje ho sám informační systém.
- Nezávislý na aktivitě evidující osoby a nastává automaticky, odpovídá-li situace ve veřejném rejstříku zákonným předpokladům.
- Není jednorázový, představuje dynamické propojení stavu zápisu ve veřejném rejstříku s evidencí skutečných majitelů.
- Je to funkce informačního systému, nejsou výsledkem lidského posouzení.

Sankce za nezapsání skutečného majitele

- Sankce udělují v rámci přestupkového řízení obce s rozšířenou působností, v jejímž územní obvodu má sídlo nebo bydliště osoba podezřelá z přestupku.
- Za přestupky, které spočívají v porušení evidenční povinnosti, lze uložit pokutu až do výše 500 000 Kč (§ 55 ZESM).
- Z podstaty věci přicházejí v úvahu dvě situace, kterými se evidující osoba dopustí přestupku:
  - evidující osoba nezajistí ani v přiměřené lhůtě stanovené soudem zápis žádného údaje do evidence skutečných majitelů, nebo
  - evidující osoba nezajistí zápis nových údajů, pokud ty původní (které byly chybné) soud vymaže.
- Sankce stíhá i osoby, které neposkytnou součinnost evidující osobě.

Omezení práv společníků

- **§ 53**
- **(1)** Není-li skutečný majitel obchodní korporace zapsán v evidenci skutečných majitelů, nesmí tato obchodní korporace vyplatit podíl na prospěchu jemu, ani právnické osobě nebo právnímu uspořádání, jejichž je rovněž skutečným majitelem.
- **(2)** Obchodní korporace nesmí vyplatit podíl na prospěchu také právnické osobě nebo právnímu uspořádání, jež nemá v evidenci skutečných majitelů zapsaného žádného skutečného majitele.
- **(3)** Právo na podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojích, který nebyl podle odstavce 1 nebo 2 vyplacen do konce účetního období, ve kterém bylo rozhodnuto o jeho výplatě, zaniká.

Zákaz výplaty

Nelze vyplatit nezapsanému skutečnému majiteli § 53, odst. 1.

Nelze vyplatit právnické osobě, ve které je také skutečným majitelem § 53, odst. 1.

Nelze vyplatit tomu subjektu , který nemá zapsaného žádného skutečného majitele § 53, odst. 2

Zákaz hlasování

- **§ 54**
- **(1)** Není-li skutečný majitel obchodní korporace zapsán v evidenci skutečných majitelů, nesmí při rozhodování nejvyššího orgánu této obchodní korporace vykonávat hlasovací práva nebo rozhodovat jako její jediný společník on, ani právnická osoba nebo ten, kdo jedná na účet právního uspořádání, jejichž je rovněž skutečným majitelem.
- **(2)** Vzniklo-li postavení skutečného majitele v období 15 dnů přede dnem rozhodování nejvyššího orgánu nebo jediného společníka, odstavec 1 se na toto rozhodování nepoužije.
- **(3)** Hlasovací práva v obchodní korporaci nesmí při rozhodování nejvyššího orgánu vykonávat nebo jako její jediný společník rozhodovat také právnická osoba nebo ten, kdo jedná na účet právního uspořádání, jež nemají v evidenci skutečných majitelů zapsaného žádného skutečného majitele.
- **(4)** Rozhodl-li jediný společník v rozporu s odstavcem 1 nebo 3, lze se dovolávat pouze neplatnosti tohoto rozhodnutí podle pravidel o neplatnosti rozhodnutí jediného společníka rozhodujícího v působnosti nejvyššího orgánu podle zákona upravujícího právní poměry obchodních korporací.

Zdroje

- Metodický pokyn FAU
- https://www.financnianalytickyurad.cz/download/downloads_files_cs/1622467598_cs_metodicky-pokyn-c-3-zjistovani-skutecneho-majitele-povinnymi-osobami_cs.pdf
- Příručka k evidování skutečných majitelů
- https://www.financnianalytickyurad.cz/download/downloads_files_cs/1622468453_cs_prirucka-evidovani-skutecnych-majitelu.pdf
- Odborné články
- <https://www.rihovi.eu/category/odborne-clanky/>
- <https://advokatnidenik.cz/2021/06/11/rozpaky-nad-evidenci-skutecnych-majitelu-2/>